

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)

“ ___ ” _____ 2021 р.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

за освітньою програмою «Облік і аудит»

на тему: «Облік та контроль дебіторської та кредиторської заборгованості» на прикладі Приватного підприємства «Скай Кепітал Груп»

Виконавець:

Студент ФМОІТ 4 курс 1 група

Томашевський Дмитро Володимирович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

ст.викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Самострол Світлана Вячеславівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Актуальність теми визначається важливістю питань ефективної організації розрахунків та необхідністю їх удосконалення відповідно до економічних відносин ринкового спрямування.

Розрахунки з контрагентами є нерозривно пов'язані з вхідними та вихідними грошовими потоками, які складають основу процесу забезпечення безперервної діяльності суб'єктів господарювання. Затягування строків отримання платежів та погашення зобов'язань приводить до сповільнення операційного циклу та зниження ділової активності підприємства. Вартість грошей з урахуванням фактора часу має тенденцію до зниження, що в свою чергу негативно впливає на їх покупну спроможність і призводить до скорочення ресурсів підприємств.

Одним із ключових завдань пошуку ефективного управління фінансовими ресурсами є необхідність вирішення низки питань пов'язаних з оптимальним співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості, їх обсягами, термінами погашення, їх впливом на фінансове забезпечення підприємства та його фінансові результати. На сучасному етапі існує потреба в детальному аналізі такої заборгованості, оскільки її обсяги занадто високі. Визначення важелів прискорення оборотності дебіторської заборгованості і уповільнення кредиторської з метою покращення фінансового стану підприємства є одним з основних завдань управління.

Мета дослідження є обґрунтування та дослідження теоретичних та практичних особливостей організації обліку і контролю дебіторської та кредиторської заборгованості, розробка рекомендацій з удосконалення їх організації та здійснення.

Завдання дослідження: Для досягнення поставленої мети було поставлено і вирішено низку завдань, таких як:

- визначення економічної сутності, їх основних класифікаційних ознак і методів оцінки дебіторської та кредиторської заборгованості;

- розкриття важливих бухгалтерських та податкових аспектів обліку дебіторської та кредиторської заборгованості;
- визначення проблемних питань обліку дебіторської та кредиторської заборгованості та напрямів його удосконалення;
- організаційна характеристика підприємства та його облікової політики;
- оцінка організації та стану обліку дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві;
- визначення теоретичних основ проведення зовнішнього та внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості;
- оцінка стану внутрішнього контролю підприємства щодо дебіторської та кредиторської заборгованості та надання рекомендацій з його удосконалення;
- проведення аналізу основних показників діяльності підприємства та дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства.

Об'єкт дослідження є існуюча система бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості приватного підприємства «Скай Кепітал Груп». Підприємство виконує увесь спектр робіт по пожежній безпеці, від монтажу до обслуговування, проводить цілодобові протипожежні спостереження для будь-яких об'єктів, комплексні експертизи для будівництва. Облік підприємства автоматизований.

Предмет дослідження є сукупність теоретичних питань, методичних і практичних завдань, пов'язаних з організацією і веденням обліку, аналізу та контролю дебіторської та кредиторської заборгованості, проблемні питання теми.

Методи дослідження Під час написання кваліфікаційної роботи використовувались загальнонаукові та специфічні методи дослідження із застосуванням діалектичного підходу, використання таких загальнонаукових методів пізнання, як поєднання абстрактного й конкретного, індукції, дедукції, аналізу і синтезу, групування й порівняння, конкретизації. У роботі застосовувались такі методичні прийоми контролю, як огляд, документальна перевірка, техніко-економічні розрахунки, аналітичні групування, структурний аналіз, узагальнення, підрахунок.

Інформаційною базою дослідження виступили нормативні та законодавчі документи, що регламентують організацію та ведення бухгалтерського обліку в Україні, Національні положення стандарти бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти обліку, податковий кодекс, наукові статті вітчизняних та зарубіжних авторів з питань бухгалтерського обліку та контролю дебіторської та кредиторської заборгованості, довідково-інформаційні видання, матеріали науково-практичних конференцій з обліку та контролю, первинні документи, облікові реєстри, звітність.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (найменувань) та ___ додатків. Загальний обсяг роботи становить ____ сторінок. Основний зміст викладено на ___ сторінках. Робота містить ___ таблиць, __ рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні аспекти обліку дебіторської та кредиторської заборгованості**» розглянуто економічну сутність дебіторської та кредиторської заборгованості їх класифікацію та оцінку, теоретичні засади обліку дебіторської та кредиторської заборгованості, проблемні та дискусійні питання обліку дебіторської та кредиторської заборгованості

У другому розділі «**Діюча практика обліку дебіторської та кредиторської заборгованості на ПП «СКАЙ КЕПІТАЛ ГРУП»** надана загальна організаційна характеристика підприємства та його облікової політики, проаналізовано особливості обліку дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства, проведено оцінку стану обліку дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства та напрями його удосконалення.

У третьому розділі «**Контроль дебіторської та кредиторської заборгованості: теорія і практика**» розглянуто теоретичні та практичні аспекти контролю дебіторської та кредиторської заборгованості, здійснено оцінку та визначено напрями удосконалення внутрішнього контролю, проведено аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства.

ВИСНОВКИ

Система обліку та контролю дебіторської заборгованості повинна спрямовуватися на побудову ефективної системи контролю за розміром дебіторської заборгованості, яка створить передумови для забезпечення своєчасного ведення претензійної та судової роботи з дебіторами-боржниками до того часу, як прострочена заборгованість із сумнівної перетвориться на безнадійну.

Облік дебіторської та кредиторської заборгованості є одним із важливих та дискусійних питань. Необхідною умовою якісного інформаційного забезпечення обліку заборгованості є визначення її сутності та проведення класифікації.

Вивчення теоретичних аспектів обліку та контролю дебіторської і кредиторської заборгованості, аналіз законодавчої та нормативної бази дозволяє стверджувати, що виникнення заборгованості в певних межах є нормальною ознакою діяльності підприємства але не в випадках її безконтрольної зростання чи систематичного несвоєчасного погашення.

Причиною виникнення дебіторської або кредиторської заборгованості у діяльності підприємства є наявність розрахункових операцій між ним та його контрагентами, що виникають за фактом відвантаження продукції (виконання робіт або надання послуг) та передбачають сплату визначеної договором суми коштів, яка буде здійснюватися повністю або частинами за визначений період часу. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги це фінансовий актив, кредиторська - фінансове зобов'язання.

Серед проблемних питань теми науковці визначають такі: питання організації бухгалтерського обліку дебіторської та кредиторської заборгованості та їх місце в обліковій політиці; необхідність розробки оптимальної політики управління заборгованістю; відображення в обліку довгострокової дебіторської та кредиторської заборгованості та їх оцінки; - неможливість отримання повної інформації про дебіторську заборгованість для аналізу стану розрахунків з метою прогнозування ймовірності настання платіжної кризи; - непристосованість методів визначення резерву сумнівних боргів до обліку на підприємстві; відсутність чіткого алгоритму розрахунку теперішньої вартості довгострокових заборгованостей; Не

врегульованість питання, як визначати ставку дисконтування та яку кількість періодів брати для розрахунку (рік, квартал, місяць).

В якості об'єкта дослідження Приватного підприємства «Скай Кепитал Груп» (ПП «СКГ»). Підприємство засновано у 2008 році.

Вищим органом управління підприємства є загальні збори учасників. Виконавчим органом підприємства є директор, який призначається за рішенням загальних зборів учасників. Наказом директора призначаються його заступники, керівники структурних підрозділів та головний бухгалтер. Статутом також передбачено створення ревізійної комісії, яка є органом який контролює фінансово-господарську діяльність виконавчого органу підприємства.

Скай Кепитал Груп виконує увесь спектр робіт по пожежній безпеці, від монтажу до обслуговування. Цілодобові протипожежні спостереження для будь-яких об'єктів, комплексні експертизи для будівництва. Надає послуги по застосуванню проектних рішень по пожежній, техногенній безпеці і захисту при проектуванні будівель і споруди (визначення систем протипожежного захисту, доцільності облаштування систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій, сповіщень).

Партнерами підприємства є: Одеський припортовий завод, Дельфінарій «Немо», Інститут «Філатова», Санаторій імені «Горького», будівельний концерн ТОВ «Мегалайн» та інші.

Розробка облікової політики та організація системи бухгалтерського обліку належать до функцій головного бухгалтера. Затверджує наказ (положення) про облікову політику керівник підприємства.

При формуванні та доповненні відповідних розділів облікової політики необхідно враховувати вимоги національних стандартів, так як вони є концептуальною основою складання звітності нашого підприємства.

Облік підприємства автоматизований на базі застосування бухгалтерської програми 1С, версія 8.3.

Для обліку розрахункових операцій підприємство застосовує рахунки 3 та 6 класу.

Виникнення заборгованості фіксується в обліку такими документами, як: накладні, рахунки-фактури, рахунки, акти прийнятих робіт, наданих послуг, податкові накладні, товарно-транспортні накладні (ТМ-1) - товарні накладні. Про погашення заборгованості свідчать документи, які підтверджують рух грошових коштів: виписки банку, касові документи.

З метою вдосконалення системи обліку та контролю дебіторської заборгованості можна рекомендувати наступне:

1. Контролювати співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості, оскільки значне перевищення фактів дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стабільності підприємства.

2. Розробити заходи щодо пошуку можливостей збільшення кількості покупців і замовників підприємства з тим, щоб зменшити масштаб ризику несплати боргів і, відповідно, створити інформаційну базу, що дасть змогу контролювати потенційних дебіторів, оцінити їх фінансовий стан на платоспроможність, ринкову репутацію тощо.

3. Ввести облік обов'язковості дотримання схем документообігу.

Враховуючи що у складі контрагентів-замовників послуг підприємства є різні контрагенти у взаємодії з якими діють різні умови заключення договорів та проведення розрахунків раціональним з нашої точки зору є затвердження двох схем документообігу.

4. Розробити та доповнити наказ про облікову політику підприємства відповідно до складових, наведених у таблиці 2.1.

5. Формувати резерв сумнівних боргів, що дасть змогу підвищити достовірність бухгалтерської звітності підприємства.

На нашу думку, необхідно нараховувати резерв сумнівних боргів лише для деяких дебіторів, відносно яких є сумніви щодо погашення заборгованості та відомо, що вірогідність отримання боргу є низька, так як існують факти наявності судового процесу, інформація про важкий фінансовий стан дебітора, початок процедури банкрутства підприємства. Щодо інших дебіторів, резерв повинен нараховуватись залежно від терміну прострочення платежу.

б. Систематично проводити інвентаризацію заборгованості, що дасть змогу перевірити достовірність дебіторської та кредиторської заборгованості, відображеної в обліку підприємства.

Метою контролю дебіторської та кредиторської заборгованості є підтвердження її достовірності, повноти, реальності та законності обліку.

В основу контролю розрахунків мають бути покладені дані про стан заборгованості на відповідну календарну дату.

До методів контролю, які застосовують відносяться: методи нормативно-правового регулювання; документальний - перевірка документального підтвердження сум заборгованості, перевірка реєстрів синтетичного та аналітичного обліку у співставленні з даними первинних документів, розрахунково-обчислювальні перевірки; фактичний - інвентаризація дебіторської заборгованості.

Ефективність проведення внутрішнього контролю за дебіторською та кредиторською заборгованістю можлива при тісній взаємодії між бухгалтерією підприємства і його юридичним відділом.

За результатами тестування можливо зробити висновок, що на вивчаємому підприємстві робота по підтвердженню сум заборгованості з контрагентами в цілому знаходиться у задовільному стані.

Однак, вважаємо за необхідне: звернути увагу на необхідність створення ревізійної комісії, як це наголошено Статутом.

Результативність контролю залежить від постійного моніторингу та аналізу величини дебіторської та кредиторської заборгованості й їх впливу на фінансовий стан підприємства, встановлення найбільш комфортного для підприємства співвідношення між дебіторською і кредиторською заборгованістю.

Щоб внутрішній контроль міг забезпечити належну ефективність управлінських рішень необхідно проводити постійний аналіз стану контрольованого об'єкта і за необхідності уточнення даних, що містяться в бухгалтерській звітності.

На практиці може знадобитися розробка детального регламенту, що детально описує весь процес управління дебіторською та кредиторською заборгованістю і містить інформацію про права та обов'язки співробітників, залучених в цей процес.

Підприємству необхідно важливу увагу звернути на роботу з договорами. Під час розробки договорів слід розробити гнучкі умови оплати.

Для підвищення якості бухгалтерського контролю за станом дебіторської та кредиторської заборгованості такий контроль доцільно проводити в декілька етапів: контроль за заборгованістю на основі бухгалтерських записів в регістрах обліку; контроль на основі первинних документів; безперервне спілкування з контрагентами, по яких існує дебіторська заборгованість в певному розмірі; постійний аналіз платоспроможності потенційного дебітора.

За результатами проведеного аналізу можемо зазначити, що на даний час підприємство є платоспроможним, але недостатньо. Для підвищення рівня платоспроможності підприємству необхідно прискорити погашення дебіторської заборгованості, акумулювати на рахунках грошові кошти, які необхідні для покриття поточних зобов'язань, не допускати простроченої кредиторської заборгованості, що призводить до зростання фінансових витрат.

Впродовж періоду, який аналізувався відбувалось збільшення питомої ваги засобів у розрахунках у загальній сумі оборотних активів підприємства.

Так, якщо у 2018 році засоби у розрахунках займали лише 7,21% від загальної суми оборотних активів, то у 2019 році вже 55,04%, а у 2020 році – 55,68%.

Дебіторська заборгованість складалась у 2018 році на 99,72% з іншої поточної дебіторської заборгованості і лише на 0,28% з дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом, у 2019 році на 97,44% з іншої поточної дебіторської заборгованості і лише на 2,56% з дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, у 2020 році на 93,76% з іншої поточної дебіторської заборгованості і лише на 6,24% з дебіторської заборгованості за товари, роботи.

За період, який аналізується, джерела формування активів підприємства зросли на 3959,8 тис. грн. за рахунок збільшення зобов'язань підприємства на 3811,4 тис. грн. та власного капіталу підприємства на 148,4 тис. грн.

У свою чергу, зобов'язання підприємства на 100% склались з поточних зобов'язань.

Позитивним для підприємства є те, що прискорила оборотність кредиторської заборгованості.

За рахунок прискорення оборотності оборотних коштів у звітному році порівняно з попереднім роком підприємство вилучило з обороту коштів на 6,1 млн. грн.

Застосування запропонованих шляхів вирішення проблем дозволить підвищити ефективність обліку дебіторської та кредиторської заборгованості, попередити або уникнути неплатоспроможності та покращити діяльність підприємства.